

СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У ПОСТКРИЗОВИХ УМОВАХ

Іваненко В.С.

здобувачка вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

З початком кризових явищ значна частина підприємств відмовляється від інноваційної діяльності, зміщуючи акцент із управління прибутковістю чи поверненням інвестицій на жорсткий контроль та скорочення витрат. Водночас не всі компанії дотримуються такого підходу: окремі з них, навпаки, вбачають можливість виходу зі складної ситуації у запуску нових проєктів та забезпеченні їх ефективного управління.

У кризових умовах ухвалення ефективних управлінських рішень можливе лише за умови опори на достовірну та ретельно перевірену фактичну інформацію [1], співвіднесену з плановими показниками діяльності. У цьому контексті важливого значення набуває використання спеціальних управлінських технологій, здатних забезпечити підвищення результативності управління підприємством у період економічної нестабільності.

Другою ключовою технологією виступає управління фінансами та бюджетне планування, яке реалізується через формування бюджетів і здійснення контролю за співвідношенням планових та фактичних показників. Основним завданням цього підходу є забезпечення оперативного контролю витрат шляхом використання бюджету доходів і видатків [2]. Ефективне впровадження системи бюджетного управління вимагає також створення чітких регламентів, що визначають порядок роботи, як співробітників, так і користувачів послуг, що забезпечує узгодженість управлінських процесів.

Формування антикризової політики має ґрунтуватися на врахуванні внутрішніх чинників розвитку організації, зокрема її виробничо-технологічних особливостей, наявного ресурсного потенціалу та внутрішнього соціально-психологічного клімату. Важливе значення у цьому процесі відіграє рівень розвитку ключових компонентів менеджменту, таких як прогнозування, планування, інформаційне забезпечення, мотивація персоналу, а також

механізми централізації й децентралізації, інтеграції та диверсифікації управління, що разом із ефективною організаційною структурою та системою контролю визначають здатність підприємства адаптуватися до кризових умов.

На практиці існують різні підходи до трактування поняття антикризового управління [3]. Частина фахівців розглядає його як управління підприємством в умовах загальноекономічної кризи, інші - як систему дій, спрямованих на запобігання майбутньому банкрутству. Водночас окремі фахівці вважають, що антикризове управління доцільно застосовувати лише тоді, коли фінансово-економічний стан підприємства на ринку є критичним і потребує негайного втручання.

Інший підхід до визначення антикризового управління розглядає його як особливу систему менеджменту, що має комплексний характер і спрямована на подолання негативних явищ, які перешкоджають стабільному розвитку бізнесу. Реалізація такого управління відбувається через поєднання використання всього інструментарію сучасного менеджменту [4] з розробкою, впровадженням спеціальних програм, адаптованих до потреб конкретного підприємства.

Програми антикризового управління повинні мати стратегічну спрямованість і покликана забезпечити подолання тимчасових труднощів у діяльності підприємства [5]. Водночас економічна криза й досі залишається однією з найбільш актуальних проблем, оскільки вона швидко вийшла за межі суто економічної сфери та поширила свій вплив на всі аспекти суспільного життя. Зниження рівня доходів населення призвело до неможливості повноцінного задоволення матеріальних та духовних потреб. Значна частина керівників компаній пояснює зниження ділової активності різким скороченням обсягів нових замовлень, що свідчить про фінансові труднощі населення.

Отже, у посткризових умовах розвиток підприємств набуває специфічних рис, зумовлених необхідністю адаптації до оновленої конкурентної середовища, підвищеної невизначеності та обмеженості ресурсів. Ефективність їх функціонування залежить від здатності швидко реагувати на зміни зовнішньої середовища, впроваджувати інноваційні підходи, зміцнювати фінансову

стійкість та забезпечувати раціональне використання наявного потенціалу. Водночас ключове значення набуває посилення стратегічного управління, орієнтація на довгострокові конкурентні переваги.

Список використаних джерел

1. Курепін В. М. Іваненко В. С. Взаємодія місцевих органів влади та засобів масової інформації як фактор реалізації інформаційної політики при надзвичайних ситуаціях. *Modern Economics*. 2025. № 49(2025). С. 124-132. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-17).

2. Мальченко А. І., Сухорукова А. Л. Роль штучного інтелекту у трансформації бізнес-процесів. Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку науки та освіти : збірник тез доповідей III міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Полтава, 24-26 квітня 2025 р.). Полтава : Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2025. С. 97-98. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21838>.

3. Курепін В. М. Інтеграція інформаційних технологій у промисловості: сучасні тенденції заходів безпеки. Інформаційні технології в сучасному світі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Харків, 29 квітня 2025 р. / Державний біотехнологічний університет. Харків, 2025, С. 203-206. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21605>.

4. Курепін В.М., Сухорукова А. Л. Особливості трудових відносин у сільському господарстві: теоретико-практичний аналіз. *Modern Economics*. 2025. № 51(2025). С. 130-136. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V51\(2025\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V51(2025)-16).

5. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління професійними ризиками на вітчизняних підприємствах // Проблеми та перспективи розвитку охорони праці : матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 12 травня 2022 р. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 97-99. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11713>.

*Науковий керівник - Курепін В.М.
кандидат економічних наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет*